

JAARREKENING 2017

Na eindbespreking accountant

Bestuursverslag 2017

Algemeen

De Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak gevestigd te 's-Gravenhage is op 6 oktober 1923 opgericht en staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel Rijnland, nr. 40410425. In mei 2017 zijn de statuten van de vereniging voor het laatst gewijzigd.

Doelstelling

De vereniging stelt zich (in haar statuten) het volgende ten doel:

- de bevordering van een goede, efficiënte, uniforme en begrijpelijke rechtspleging in Nederland, uitgeoefend door een dienovereenkomstig georganiseerde en toegeruste rechterlijke macht, met behulp van een aan de eisen des tijds aangepast en dienovereenkomstig gehuisvest administratief apparaat;
- de bevordering van een goede opleiding van de rechterlijke macht;
- de bevordering van een deugdelijke en voldoende voorlichting omtrent de rechtspleging in Nederland;
- de wetenschappelijke bestudering van tot de rechtspleging, zowel in als buiten Nederland, betrekkelijke vraagstukken;
- de vertegenwoordiging van de Nederlandse rechterlijke macht en van haar onderdelen jegens de overheid alsook in haar internationale contacten;
- de behartiging van de belangen van haar leden, zowel in ideëel als in materieel opzicht;
- de bevordering van contacten tussen de leden onderling en met zusterorganisaties in het buitenland.

Samenstelling van het bestuur

In 2017 was het bestuur van de NVvR als volgt samengesteld:

Voorzitter:	mw. mr. R.H.M. (Rosa) Jansen	(tot 1/9/2017)
Vice-voorzitter:	mr. R.A. (Roel) Dona	(vanaf 1/9/2017 ook wnd. voorzitter)
Penningmeester:	mr. L.G.A. (Laurens) Linssen	(tot 11/4/2017)
Secretaris:	mr. R. (Rickert) Ahling	(vanaf 11/4/2017 ook penningmeester)
Leden:	mr. H. (Henk) van den Heuvel mw. mr. K.G.F. (Kim) van der Kraats	(tot 1/5/2017)

Exploitatiesaldo, vermogen en effecten

Het operationeel resultaat over het boekjaar 2017 bedraagt -/- € 108.801.

Het vrij besteedbaar verenigingsvermogen bedraagt per 31 december 2017 € 1.138.890. Dit vermogen wordt aangehouden voor de financiering van activiteiten en de relatieve risico's verbonden aan de bedrijfsvoering.

Tijdelijke overtollige liquide middelen zijn omgezet in beleggingen met beperkte risico's. De beleggingsportefeuille bestaat uit beleggingen in obligatiefondsen of garantieproducten.

Achtergrond

Begin 2015 heeft de ledenraad het Strategisch meerjarenplan 2015-2020 'Voorwaarts' vastgesteld. Samen met de resultaten van het rapport 'Werkdruk bewezen' (2014) en het ledentevredenheidsonderzoek (2013) bepaalt dit document de koers van de NVvR.

Het jaar 2017 stond voor een groot deel in het teken van de zorgen omtrent de financiële situatie van de NVvR. Waar in 2016 nog een subsidiekorting geschrapt werd, bleek de tweede subsidiekorting over 2017 overeind te blijven. Dit veroorzaakte veel onrust. De vereniging werd genoodzaakt om diverse bezuinigingen door te voeren, onder meer op het bureau. Dit heeft ontegenzeggelijk invloed gehad op de activiteiten van de NVvR, waardoor er in 2017 minder ambities zijn waargemaakt, zo is bijvoorbeeld door capaciteitsgebrek de Nacht van de Macht niet gerealiseerd en heeft het onderwerp van de Permanente Educatie minder aandacht gekregen dan vooraf gewenst was. Daarnaast drong zich eind 2017, toen een derde subsidiekorting dreigde, een nieuwe werkelijkheid op: de geformuleerde meerjarige opdrachten pasten niet langer bij de beschikbare capaciteit. Om die reden is voor 2018 een nieuw jaarplan ingediend, gebaseerd op een andere structuur en met het doel om in het veranderjaar 2018 een nieuw strategisch meerjarenplan te kunnen ontwikkelen.

In 2017 heeft de NVvR veel tijd en aandacht besteed aan het aanhalen van het contact met haar leden, zowel degenen die al langer lid zijn als de nieuwe leden. Dit heeft geresulteerd in een netto groei van het aantal leden met 75; een belangrijke opwaartse beweging voor de vereniging.

Vier meerjarige opdrachten

In het Strategisch meerjarenplan staan 3 opdrachten: het werkklimaat verbeteren, het rechterlijk domein bewaken en de rechtspositie versterken. Een vierde opdracht is een meer interne taak die voor iedere (beroeps)vereniging geldt: het versterken van de band met de leden. Deze opdracht is zeker niet nieuw, maar heeft sinds 2016 een hogere prioriteit. Al deze opdrachten laten zien waar de NVvR voor staat: het behartigen van de belangen van haar leden in de breedste zin van het woord, op vakinhoud én als vakbond. Daarnaast onderstrepen de vier opdrachten het unieke karakter van de NVvR als vertegenwoordiger van de magistratuur.

De eerste drie meerjarige opdrachten worden hierna besproken. De laatste - het versterken van de band met de leden - ziet meer op de wijze waarop de vereniging opereert. Deze is dus verwerkt in de andere activiteiten en in de bedrijfsvoeringsparagraaf.

ACTIVITEITEN 2017

Activiteiten binnen de meerjarige opdracht “Verbeter het werkklimaat”

“De NVvR maakt zich sterk voor een hoge kwaliteit van rechtspraak met verbetering van het werkklimaat voor haar leden. De NVvR vraagt aandacht bij de bestuurders van OM en ZM voor de gevolgen die de stapeling van de veranderprogramma’s in combinatie met de aangekondigde bezuinigingen én de groeiende werkdruk hebben voor de leden van de rechterlijke macht en de kwaliteit die zij willen leveren. Innovaties worden daarbij opgezocht. Deze opdracht komt voort uit de rol die de NVvR heeft als beroepsvereniging.”

Uit: Strategisch Meerjarenplan 2015-2020 met de titel ‘Voorwaarts’

Gesprekken over inrichting rechtspraak / voorbereiding standpunten evaluatie HGK

Naar aanleiding van de discussie over het locatiebeleid van de rechtspraak heeft de NVvR voor 2016 en 2017 in kaart gebracht hoe er binnen de vereniging gedacht wordt over de verdeling van rechtspraak over Nederland. De oogst van dit traject is ook benut om de onafhankelijke commissie Evaluatie Herziening Gerechtelijke Kaart te adviseren door middel van een referentiekader. In 2017 is verder aandacht besteed aan het beantwoorden van de vragen die het referentiekader opwierp. Dit heeft geresulteerd in een document dat bij de parlementaire behandeling van het rapport van de commissie zal worden gebruikt. Op dit moment wordt de kabinetsreactie afgewacht. De NVvR gaat bij haar standpuntinname in 2018 in op de toegankelijkheid, bereikbaarheid en zichtbaarheid van de rechtspraak. Daarnaast wordt de samenwerking tussen rechtbanklocaties en het OM en de afstand tussen rechters en rechtbankbestuurders besproken. Meer algemeen wordt daarnaast ingegaan op de effecten van de herziening van de gerechtelijke kaart op de kwaliteit van de rechtspraak.

NVvR-werkconferentie over positie van de rechtspraak

Op 8 maart heeft de NVvR een landelijke werkconferentie georganiseerd waarin de positie van de rechtspraak in Nederland centraal stond, zowel letterlijk - waar is rechtspraak nodig? - als meer figuurlijk: welke rol speelt de rechtspraak in de maatschappij? Ruim honderd rechters, officieren van justitie en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties kwamen op 8 maart naar Utrecht om met elkaar van gedachten te wisselen over de huidige en door de rechters gewenste positie van de rechtspraak in het Nederlandse staatsbestel. Verschillende sprekers namen de aanwezigen mee in hun overwegingen rondom de ‘temperatuur’ van de rechtsstaat. Het lokte bij de aanwezigen veel discussie en reflectie uit. Historicus Arend Jan Boekestijn plaatste de toenemende politiek-maatschappelijk druk op de rechtsstaat in internationaal perspectief. Vervolgens kwam in het gesprek tussen de zaal, rechter in opleiding Caroline Pronk en NVvR-voorzitter Rosa Jansen het belang van een sterke vereniging aan de orde. Tot slot hield de Nationale Ombudsman Reinier van Zutphen de aanwezigen een spiegel voor over ‘behoorlijk’ rechtspreken.

Middenmanagement

Het middenmanagement vervult voor veel van de uitdagingen waarvoor de rechtspraak zich gesteld ziet een sleutelrol. Onze leden die deze rol vervullen in de zittende of staande magistratuur staan echter onder grote druk. Het middenmanagement zit tussen twee vuren. Enerzijds willen zij waarmaken dat de collega’s kunnen werken aan de hand van hun eigen kwaliteitseisen en met een aanvaardbare werkdruk, anderzijds hebben zij de taak om te voldoen aan productie-eisen. Door het werken met de professionele standaarden zal de druk op het middenmanagement opnieuw toenemen. Hoe komen onze organisaties vooruit en wat is daarbij de rol van de middenmanager? Dit zijn voor de NVvR belangrijke vraagstukken die ook in 2018 aan de orde blijven.

NVvR-bijeenkomst voor middenmanagers

Tijdens een speciaal voor middenmanagers gehouden bijeenkomst is stilgestaan bij de lastige rol en de bijzondere dynamiek in het rechterlijk bedrijf. De bedenker van het kernkwadrant-model, Daniel Ofman,

wisselde met de aanwezigen van gedachten over het aanspreken van een zeer autonome en deskundige doelgroep. De noodzakelijke kerncompetenties van de middenmanagers kwamen daarbij nadrukkelijk aan bod. De NVvR zal in 2018 opnieuw de doelgroep van het middenmanagement betrekken in haar activiteiten.

Codes en leidraden

In 2016 en 2017 is gewerkt aan een Rechtspraakbrede code die de huidige, verschillende codes en leidraden van de rechtspraak – waarin de kernwaarden van de magistraat omschreven zijn – kan gaan vervangen. De NVvR is hiertoe een samenwerking aangegaan met de Presidenten en de Raad voor de rechtspraak. Dit project heeft geresulteerd in een eerste aanbeveling van de werkgroep - inzake de incompatibiliteit van het rechterschap in combinatie met politieke functies - en een eerste concept-code (Fase 1: een droge integratie van de bestaande documenten). In 2017 is deze geïntegreerde concept-code verder aangevuld met onderwerpen die nu nog geen plek hebben in de bestaande codes en leidraden (Fase 2). Over de verwerking van deze zogenoemde bijzondere onderwerpen wordt afstemming gezocht met de rechterlijk ambtenaren, waaronder de leden van de NVvR, en de gerechtsambtenaren.

De verwerking heeft in 2017 vertraging opgelopen door de ontstane onzekerheid bij de andere opdrachtgevers over het nut en de noodzaak van een volledig geïntegreerde code voor alle mensen die werkzaam zijn bij de rechtspraak, rechters én niet-rechters. De NVvR heeft daarom een opdrachtgeversoverleg aangevraagd om hierover nogmaals eenduidigheid te krijgen. Dit zal in 2018 een vervolg krijgen.

NVvR-bijeenkomst Integriteit: maak het bespreekbaar

Om naast het code-traject aandacht te besteden aan het belangrijke onderwerp integriteit organiseerde de NVvR een bijeenkomst op 21 september. De Overijsselse rechtbankpresident Takvor Avedissian en waarnemend voorzitter van de NVvR Roel Dona traden op als dagvoorzitter van een NVvR-bijeenkomst rondom het thema integriteit.

Ybo Buruma, raadsheer bij de Hoge Raad, en Kitty Nooy, plaatsvervangend hoofdofficier bij het OM, presenteerden deze middag de ervaringen vanuit de ZM en het OM. Beiden benadrukken het belang om integriteitstwijfels bespreekbaar te maken. Volgens Ybo Buruma is de norm op zich wel duidelijk, maar wat doe je als er inbreuk wordt gemaakt op de norm? Hoe ga je daar dan als persoon en als rechter mee om? Kitty Nooy heeft binnen het OM een integriteitsbureau opgericht, dat advies geeft aan het bestuur bij integriteitkwesies op de werkvloer.

Activiteiten binnen de meerjarige opdracht “Bewaak het rechterlijk domein”

“De NVvR bewaakt de grenzen van het rechterlijk domein in het belang van de samenleving. Deze grenzen zijn in het publieke en politieke debat niet langer vanzelfsprekend. De NVvR verwelkomt het debat over de functie van de rechtspraak en de plaats van de rechter en de officier in de maatschappij, staat open voor vernieuwingen en wijst daarbij op de noodzaak en de waarde van de autonome en onafhankelijke magistraat in een democratische rechtstaat. Ook intern (bij OM en ZM) staat het rechterlijk domein onder druk, aangezien organisatorische wensen en veranderingen soms op gespannen voet staan met de autonomie of het domein van de magistraat. De rol komt voort uit de rol van de NVvR op het snijvlak van vakbond en beroepsvereniging.”

Uit: Strategisch Meerjarenplan 2015-2020 met de titel ‘Voorwaarts’

Wetenschappelijke Commissie (WeCo)

De leden van de NVvR, rechters en officieren van justitie, zijn kundige vakmensen. Zij adviseren vanuit hun vakmanschap met veel kennis en ervaring over wetsvoorstellen betreffende de rechtspleging, de kwaliteit van de rechtspraak en de toegang tot het recht. Voor deze belangrijke adviesrol is de Wetenschappelijke Commissie (WeCo) opgericht. Deze commissie brengt jaarlijks tientallen adviezen uit.

De NVvR adviseert de wetgever over wetsvoorstellen betreffende de rechtspleging die (grote) gevolgen hebben voor de samenleving, de kwaliteit van de rechtspraak en de toegang tot het recht en daarmee dus op het rechterlijk domein. In de wetgevingsadviezen geeft de WeCo aan hoe de wetgeving zich verhoudt tot de bestaande grenzen van het rechterlijk domein. Ook becommentarieert de WeCo, waar nodig, de effecten van wetgeving op de werkdruk voor rechters en officieren en daarmee op de haalbaarheid van de voorgestelde wetgeving in de dagelijkse praktijk.

In 2017 heeft de Wetenschappelijke Commissie (WeCo) 21 adviezen over wetsvoorstellen uitgebracht; in dit aantal toont zich de gebruikelijke afname van adviesaanvragen tegen het einde van een kabinetsperiode. Naar verwachting zal het aantal wetsvoorstellen waarover de NVvR gevraagd en ongevraagd adviseert weer toenemen nu het kabinet geformeerd is en de wetgeving naar aanleiding van het regeerakkoord ontwikkeld zal worden.

De adviezen van de WeCo zijn van hoge kwaliteit en worden zeer gewaardeerd. Uit het WODC-rapport (dat in 2013 is uitgebracht over de evaluatie van de subsidierelatie tussen de NVvR en het Ministerie van Justitie en Veiligheid) blijkt dat het departement de adviezen van de NVvR van grote waarde vindt. Ook in recente gesprekken met Kamerleden wordt de inhoudelijke kwaliteit van de WeCo-adviezen geprezen.

Wetgevingsadvies Wetboek van Strafvordering, boeken 1 en 2

Voor modernisering, kwaliteitsimpulsen en het aanscherpen van processen van de rechtspraak heeft de NVvR veel waardering. Deze ontwikkelingen zijn immers van belang voor een toekomstbestendige (straf)rechtspraak. De boeken 1 en 2 vormen het fundament van een nieuw Wetboek van Strafvordering. Een kritische blik op het gekozen ontwerp van dit fundament van zowel departement als van de rechtspraak was derhalve geboden. De NVvR heeft daaraan, via de WeCo, graag haar steen bijgedragen door middel van een gedegen wetgevingsadvies.

De NVvR heeft gewezen op het belang van een samenhangend kader van grondslagen en beginselen bij het vormgeven van een toekomstbestendig wetboek. De overige boeken van het nieuwe Wetboek van Strafvordering zullen op punten een nadere toespitsing bevatten van de boeken 1 en 2. Het is daarom noodzakelijk dat alle nieuwe boeken ook nog in samenhang worden gezien.

Ambachtelijke toetsing

De NVvR is in 2017 uitvoerig geïnformeerd door de stuurgroep doorontwikkeling rechtspraakbreed toetsingsinstrument civiele en bestuursrechtelijke vonnissen. Naar aanleiding van deze informatie heeft de NVvR een aantal zorgen geuit en gepleit voor een nadere bezinning op het waarom, wat en hoe van het toetsingsinstrument alvorens dit, ook in pilotvorm, in te zetten.

Het is de NVvR onder meer gebleken dat externe verantwoording inmiddels het enige doel van de toetsing is geworden. De NVvR begrijpt dat externe verantwoording belangrijk kan zijn, maar vraagt zich sterk af of er méér verantwoording afgelegd moet worden dan nu al het geval is. De NVvR heeft met klem aangeraden om nog eens heel kritisch naar dit traject te kijken en daarbij erop gewezen dat “het goede gesprek” tussen collega’s de insteek moet zijn.

Kritische brief aan stuurgroep: Kies voor echte dialoog via het “goede gesprek”

In 2017 schreef de NVvR een scherp advies aan de stuurgroep, die verantwoordelijk is voor de ontwikkelingen rondom de doorontwikkeling rechtspraakbrede toetsingselementen. Een belangrijke passage uit dat advies:

“We onderschrijven volledig dat het ontwikkelde instrument zich niet leent voor de feedbackfunctie. Hier was het echter ooit wél allemaal om te doen in de nasleep van het rapport van de Opleidingsvisitatiecommissie 2006. In plaats van een nieuw doel aan het middel te koppelen, raden wij u met klem aan om nog eens heel kritisch naar dit traject te kijken en om daarnaast een nieuw middel te bedenken om het oorspronkelijke belangrijke doel wél te gaan behalen. Om die redenen zijn we tot de conclusie gekomen dat het project (in deze opzet) geen doorgang zou moeten vinden, ook niet in de pilotfase.

Wij denken dat “het goede gesprek” tussen collega’s voor de gewenste dialoog de insteek moet zijn: zo spreken zij ‘peer-to-peer’ over hun vak en hun ambachtelijke kwaliteit. Rechters met rechters en raadsheren met raadsheren of gemengd, op basis van gelijkwaardigheid. Dat het ontwikkelen van een dergelijk middel geld en tijd kost, is gelet op de continue focus op kwaliteitsbehoud en -bevordering, een zeer verantwoorde investering.”

De officier van justitie: magistraat, werker of ambtenaar?

Naar aanleiding van een proefschrift van Joep Lindeman heeft de NVvR in 2017 stilgestaan bij de diverse en ook veranderende rollen van de officier van justitie in de afgelopen jaren. De bespreking hiervan leverde een geformuleerde behoefte op om verder te praten over de toekomstige rol van de officier van justitie in de Nederlandse samenleving. Dit wordt in 2018 verder vormgegeven.

NVvR-bijeenkomst: Officieren van justitie in de 21e eeuw

Tijdens een middagbijeenkomst in Sociëteit “De Vereeniging” in Utrecht op 3 november jl., heeft de eerder dit jaar gepromoveerde mr. dr. Joep Lindeman (Universiteit Utrecht) een lezing gehouden naar aanleiding van zijn proefschrift ‘Officieren van justitie in de 21e eeuw’.

Voor zijn onderzoek volgde Lindeman een jaar lang officieren van justitie bij de behandeling van gewone, veelvoorkomende strafzaken. Zijn bevinding: het werken voor een grote, ambtelijke organisatie als het OM, de grote hoeveelheid zaken die moet worden afgehandeld en de in rap tempo doorgevoerde veranderingen in organisatieopbouw en werkprocessen zijn van invloed op de wijze waarop de OvJ zijn werk kan doen. De individuele, magistratelijke rol van de officier van justitie dreigt daarbij in de knel te raken. Is de officier van justitie een magistraat, een werker of een ambtenaar? Dat is een van de vragen die Lindeman de aanwezigen voorhield. Wat betekent de dreigende beknelling van de magistratelijke rol van de OvJ voor de toekomst van het ambt? Hoe kan de magistratelijkheid van de officier van justitie worden geborgd en versterkt? Met deze onderwerpen gaat de NVvR in de komende tijd met haar leden aan de slag.

Internationaal: “rule of law” vraagt om waakzaamheid

De NVvR participeert actief binnen internationale verbanden (van zusterverenigingen) en draagt actief bij aan de ontwikkeling van de rechtstatelijkheid in andere landen. Zo werkte de NVvR samen met de Bulgaarse zusterorganisatie Bulgarian Judges Association (BJA) aan het project Rule of Law, ter bevordering van de rechterlijke onafhankelijkheid en een goede (straf)rechtspleging in Bulgarije. Dit project is in 2017 afgerond.

De NVvR heeft de Nederlandse magistratuur vertegenwoordigd bij vergaderingen van de International Association of Judges (IAJ), European Association of Judges (EAJ) en de Consultative Council of European Judges (CCJE) voor de zittende magistratuur en de International Association of Prosecutors (IAP) voor de staande magistratuur; de door deze verbanden opgestelde questionnaires worden door de Commissie Internationaal voor de NVvR beantwoord.

Druk vanuit de Europese rechtersverenigingen op Polen

Binnen de Europese rechtersverenigingen, verzameld in de EAJ (European Association of Judges), is in 2017 zeer hard gewerkt aan de politieke situatie in Polen rondom de benoeming van rechters. De NVvR is hier als lid van dit Europese netwerk nauw bij betrokken. De NVvR houdt samen met haar Europese zusterorganisaties nadrukkelijk vinger aan de pols bij deze precaire situatie in Polen. De verbinding maken met onze collega's over de grenzen en steun verlenen, blijft immers een belangrijk doel voor de NVvR. Het doet de NVvR deugd dat ook de Nederlandse Raad voor de rechtspraak goede initiatieven inzake de Poolse situatie heeft ontplooid.

Bijna 1100 steunbetuigingen voor Amerikaanse rechters

De NVvR heeft in 2017 via een brief aan de Federal Judges Association (FJA), de rechtersvereniging waarmee de NVvR samenwerkt in de International Judges Association, laten weten dat 1086 Nederlandse collega's hen steunen in het beschermen van de 'rule of law.' De 1086 steunbetuigingen zijn binnengekomen nadat de NVvR een petitie startte waarin leden van de rechterlijke macht zich konden uitspreken tegen de ondermijning van de rechtsstaat door president Trump. Hij sprak onder andere over 'so-called judges' toen zijn inreisverbod voor inwoners van zeven islamitische landen door een federale rechter tijdelijk werd stopgezet. De NVvR heeft in haar reactie naar de FJA benadrukt dat de leden van de NVvR zich niet hebben uitgesproken tegen politieke ideeën of opvattingen van de president van Amerika, maar tegen zijn uitspraken die het vertrouwen in de 'rule of law' beschadigen. De president van de FJA is via het internationale netwerk van rechtersverenigingen op de hoogte gebracht van het NVvR-initiatief. In een reactie heeft deze laten weten de steun bijzonder op prijs te stellen: "I wanted to personally reach out to thank you very much for your concern."

Commissieleden vertegenwoordigen NVvR in Chili

In november hebben Angela Kaptein, Yvonne Kastein en Tijn van Osch van de NVvR-commissie Internationaal de vereniging tijdens het jaarlijkse International Association of Judges (IAJ) congres in Chili vertegenwoordigd. Dit jaar werd het congres door rechters en voor rechters voor de 60ste keer gehouden. Tijdens het congres komen de leden van de IAJ samen, afkomstig uit inmiddels 87 landen. Op de agenda stonden ditmaal enkele universele thema's: de positie van de rechterlijke macht, de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechter, omgaan met media en communicatie, en de werklust van rechters. De IAJ staat daarnaast in nauw contact met andere internationale organisaties die opkomen voor de rechtstaat.

De belangrijkste mijlpaal die dit jaar is bereikt, is de vaststelling en ondertekening van een vernieuwde Universal Charter of Judges. Dit document is door de NVvR vertaald naar het Nederlands en wordt in 2018 aan de leden gepresenteerd.

Opleidingsvisitatie Rechtspraak 2016

In 2017 heeft de NVvR, na advies van de Commissie Opleiding en Ontwikkeling (Commissie O&O) en de Commissie Rechtspositie (CRP), inhoudelijk gereageerd op het rapport van de visitatiecommissie, getiteld "Opleidingsvisitatie Rechtspraak 2016". Een kwalitatief goede initiële en permanente opleiding voor de

rechtspraak is van groot belang voor het borgen van goede rechtspraak. De samenleving heeft immers recht op deskundige en goed opgeleide magistraten. De NVvR heeft daarom haar waardering uitgesproken voor het door de visitatiecommissie grondig uitgevoerde onderzoek. De NVvR herkende zich grotendeels in de aanbevelingen van de commissie en is van mening dat de kwaliteit van opleiding en ontwikkeling dringend aandacht behoeft.

Hoewel de commissie ook al is ingegaan op de rio-opleiding, heeft de NVvR zich hierover nog niet verder uitgesproken, aangezien in 2018 de formele evaluatie van de rio-opleiding gepland staat. Hier zal de NVvR uiteraard haar visie geven over stand van zaken rondom de initiële opleiding.

Reactie NVvR op opleidingsvisitatie

In 2017 schreef de NVvR een uitgebreide reactie op het rapport van de visitatiecommissie. Een belangrijke passage uit dat advies: "Zoals hiervoor reeds aangekaart, constateert de NVvR een gebrek aan visie ter zake van HRM-beleid op het gebied van personeel en hun opleiding en ontwikkeling. Dit heeft ontegenzeggelijk gevolgen voor de aandacht voor de individuele opleidingsbehoefte. De NVvR is van mening dat in functioneringsgesprekken meer aandacht hoort te worden besteed aan de opleidingsbehoefte van de individuele magistraat en diens eigen regierol, waarbij overigens de opleidingsbehoefte van de afdeling niet mag worden vergeten. Beide aspecten zijn onderdeel van een consistente, toekomstbestendige visie op opleiden binnen de organisatie van de Rechtspraak. Dit begint met het vroegtijdig in kaart brengen van ontwikkelbehoefte en -potentieel. Hierbij kan worden gedacht aan het geven van meer eigen regie aan de magistraten door het zelf kunnen opgeven voor opleidingsactiviteiten."

Innovatie rechtspleging

Binnen de Rechtspraak is de afgelopen jaren veel vernieuwing gestart: mediation in civiele en strafzaken, ZSM, burensrechter, regierechter in scheidingen en KEI. Daarvan is veel geleerd. Maar hoe kan die vernieuwing doorgaan en worden opgeschaald? Hierbij moet rekening worden gehouden met de aanbevelingen die in het regeerakkoord staan. De NVvR en het HiiL zijn in 2017 samen deze uitdaging aangegaan. Er is een groep van ongeveer 35 mensen met verschillende achtergronden verzameld, die de diverse aspecten van de innovatiebehoefte in kaart brengen. De diversiteit is belangrijk: verschillende leeftijdsgroepen, zorg-experts, ontwerpers, acteurs, wetenschappers en ervaringsdeskundigen kunnen hieraan bijdragen.

De NVvR en het HiiL hebben in 2017 (en met uitloop deels 2018) een serie bijeenkomsten georganiseerd met als doel een programma op te bouwen dat op deze uitdaging een antwoord biedt. Maandelijks is bijeengekomen om de route te bepalen waarlangs we deze uitdaging aan gaan. Het zijn bijeenkomsten die een proces van 'adaptive change' ondersteunen: we weten de gezamenlijke uitdaging en de globale richting, maar niet de oplossing. Doel is geleidelijk de sleutelvragen te ontdekken, de problemen te benoemen en oplossingen uit te proberen.

Tot nu toe bevinden de sleutelvragen die we benoemd hebben in de volgende hoeken:

- Routes: Hoe kunnen de routes voor de belangrijkste problemen worden verbeterd, gezien vanuit de mensen om wie het gaat en hun behoeften?
- Rollen: Welke oude rollen komen ter discussie en hoe gaan nieuwe rollen er uit zien?
- Ruimte: Hoe ontstaat ruimte voor innovatie? Welke uitgangspunten, regels en praktijken zitten in de weg? Welke vaardigheden, samenwerking en middelen zijn nodig?

Daarnaast is in 2017 gestart met de voorbereidingen van professionele ontmoetingen tussen rechters, officieren van justitie en advocaten. Dit zal in 2018 invulling krijgen. Zo ook het gesprek over de buurtrechter en de invulling daarvan, onder meer naar aanleiding van het regeerakkoord.

Activiteiten binnen de meerjarige opdracht “Versterk mijn rechtspositie”

“De NVvR zet zich als vakbond in voor een sterke rechtspositie en passende arbeidsvoorwaarden voor de leden van de rechterlijke macht. Als enige vakbond voor magistraten spreekt de NVvR met de minister over zaken als salaris en andere arbeidsvoorwaarden, maar ook over gerelateerde onderwerpen als het beoordelingsreglement voor collega’s in opleiding, de disciplinaire sancties en de aanpak van werkdrukproblematiek. De inspanningen van de NVvR als vakbond vertegenwoordigen voor veel leden een essentiële waarde van hun lidmaatschap. Deze opdracht komt voort uit de rol van de NVvR als vakbond.”

Uit: Strategisch Meerjarenplan 2015-2020 met de titel ‘Voorwaarts’

Individuele belangenbehartiging

Rechters en officieren van justitie blijven meestal hun gehele loopbaan bij de rechterlijke macht. Conflicten op de werkvloer hebben daarom grote impact op hen en vragen om een duurzame, zorgvuldige aanpak. De NVvR steunt haar leden bij individuele rechtspositionele vragen en/of problemen door advisering of bemiddeling en biedt haar leden rechtsbijstand in geval van ernstige arbeidsconflicten. Daarnaast wordt goed gekeken of het betreffende conflict raakvlakken heeft met het rechterlijk domein en de autonome rol van de rechter of officier van justitie.

In 2017 zijn in totaal 66 aanvragen geregistreerd, waarvan het grootste deel in hetzelfde jaar is afgedaan. Wanneer problemen in de werksfeer tot conflicten leiden waarbij het aanspannen van een bezwaar- of beroepsprocedure nodig is, kunnen leden een beroep doen op door de NVvR gefinancierde rechtsbijstand van het Amsterdamse advocatenkantoor Kennedy Van der Laan. In 2017 zijn er 6 nieuwe zaken aanhangig gemaakt, terwijl er al 9 zaken liepen. Het totaal komt daarmee uit op 15 zaken in 2017.

Commissie Rechtspositie (CRP)

De CRP adviseert het bestuur over allerhande rechtspositionele kwesties, alsmede over het gewenste werkklimaat voor de leden. In 2017 heeft de CRP meer dan 35 adviezen uitgebracht. Daarnaast heeft de commissie het cao-traject gestart om te komen tot een nieuwe collectieve arbeidsvoorwaardenregeling.

Akkoord nieuwe cao rechterlijke macht

Begin 2018 heeft de NVvR ingestemd met een nieuwe arbeidsvoorwaardenovereenkomst voor de sector Rechterlijke Macht. Met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2017 worden de salarissen met 1,4% verhoogd. Dit is het resultaat van besprekingen tussen de NVvR en het departement. De NVvR blijft nu in gesprek met de minister om de benodigde stappen te zetten voor een nieuwe arbeidsovereenkomst voor 2018 en de volgende jaren. Met het oog op de toekomst is in een preambule bij deze ‘tussen-cao’ de intentie verwoord dat partijen met elkaar in overleg blijven om te komen tot het opstellen van een gezamenlijke kwaliteitsagenda en het uitwerken van de onderwerpen daarvan. Eveneens zullen partijen verder spreken over een serieuze loonontwikkeling in de sector. De NVvR zal in deze gesprekken de loonontwikkeling van de afgelopen jaren, alsmede de gevolgen daarvan voor de toekomst aan de orde stellen.

NVvR als kritisch klankbord bij organisaties in beweging

De NVvR vraagt bij voortdurende aandacht bij de bestuurders voor de risico’s in de stapeling van alle veranderprogramma’s in combinatie met bezuinigingen. De NVvR doet dit vooral vanuit rechtspositioneel oogpunt, maar ook met het oog op de kwaliteitsbewaking. En hoewel de NVvR deze problematiek niet zomaar kan oplossen, stelt de vereniging zich op als een kritisch klankbord bij bijvoorbeeld het KEI-programma bij de ZM en de bewegingen in de samenstelling van het officierenkorps bij het OM (introductie van de functies assistent-officier en adjunct-officier). De NVvR laat zich informeren, maar is ook scherp naar aanleiding van geluiden uit de achterban waar leden voortdurend spreken over een niet aflatende stroom veranderprogramma’s, een gebrek aan ruimte voor maatwerk, bestuurlijke druk en /of werkdruk.

Assistent-officieren scherp in beeld

In 2017 heeft de NVvR zich ingespannen om de belangen van de nieuwste categorie leden - de assistent-officieren van justitie - goed te behartigen. Eerst zijn de behoeften in kaart gebracht en zijn diverse (ambtelijke) gesprekken gevoerd met het College van procureurs-generaal. Een belangrijk deel van de zorgen van de NVvR betreft de kloof tussen de op schrift gestelde invulling van de functie versus de invulling in de praktijk. De grote mate van zelfstandigheid van opereren, de inschaling, het toekomstperspectief en de enorme variëteit waarmee het werkpakket van de assistent-officier verschilt per parket zijn de belangrijkste issues. De NVvR gaat in 2018 op bestuurlijk niveau het gesprek voeren over de zorgen en wensen van dit specifieke deel van haar achterban, uiteraard gezien vanuit het collectieve belang van een goed functionerend Openbaar Ministerie.

Insidersregeling Openbaar Ministerie

Het dossier van de insidersregeling bij (een deel van) het OM heeft de gemoederen binnen de NVvR in 2017 flink beziggehouden. Deze regeling bepaalt kort gezegd dat het voor alle medewerkers van het Functioneel Parket verboden is om te handelen in effecten.

De NVvR heeft van meet af aan het standpunt ingenomen het gedachtegoed achter een dergelijke regeling te kunnen onderschrijven. De NVvR is helaas niet betrokken geweest bij de totstandkoming van deze regeling. Na daarvan toch kennis genomen te hebben, heeft de NVvR geconstateerd en gewaarschuwd dat een wettelijke grondslag voor deze regeling ontbreekt. Om die reden heeft de NVvR moeten afzien van het voeren van overleg over de inhoud van deze regeling, nu daar in de visie van de NVvR toch geen verbindende kracht aan toegekend kon worden. Inmiddels is dit besef ook bij de andere partijen doorgedrongen en wordt in overleg getreden om dit gebrek aan wettelijke grondslag te verhelpen.

Daarnaast heeft de regeling van het Openbaar Ministerie ook implicaties voor de rechterlijke ambtenaren aan de ZM-zijde. Om die reden wordt in 2018 een breed overleg opgetuigd over de wettelijke regeling én de inhoudelijke afspraken inzake de insiderregeling. Hiervoor wordt uiteraard het gebruikelijke proces bewandeld, waarin de Commissie Rechtspositie en de ledenraad een belangrijke rol zullen vervullen.

Doorwerken na je 70?

Om goed voorbereid te zijn op de (politieke) discussie over de leeftijdsgrens van rechterlijke ambtenaren heeft de NVvR in 2017 een enquête uitgezet onder haar leden. Van alle respondenten (844 in totaal) is 51% tegenstander van de verhoging van de leeftijdsgrens en 42% is voorstander. Slechts 23% verwacht zelf door te gaan werken na het 70ste levensjaar als dit wordt mogelijk gemaakt, tegenover 54% die verwacht dit niet te gaan doen.

De NVvR vindt het belangrijk om van haar leden te horen hoe zij tegen de verhoging van de pensioenleeftijd aankijken. Zeker nu de ambtsvoorganger van onze huidige minister van Justitie en Veiligheid heeft aangegeven bereid te zijn de wenselijkheid van de bestaande leeftijdsgrens nader te onderzoeken. In de tussentijd wijst de NVvR erop dat het ook nog veel gaat vergen om leden van de rechterlijke macht gezond en wel (en werkend) de 70 te laten halen. De praktijk is dat slechts weinig leden op hun 70ste nog geheel of gedeeltelijk in functie zijn. De NVvR verwacht in 2018 dit onderwerp verder invulling te geven.

Bedrijfsvoering

Verenigingsbureau

Het bureau van de NVvR faciliteert de vereniging door het bieden van hoogwaardige beleidsondersteuning aan het bestuur, commissies en werkgroepen en professionele projectondersteuning. Het bureau zorgt verder voor communicatie, een efficiënt secretariaat, een adequate ledenadministratie en een zorgvuldig ingerichte bedrijfsvoering. Het bureau staat onder leiding van directeur Geert van Rhee.

Financiën

Het operationeel resultaat over het boekjaar 2017 bedraagt -/- € 108.801. De begroting 2017 sloot op een tekort van € 81.000.

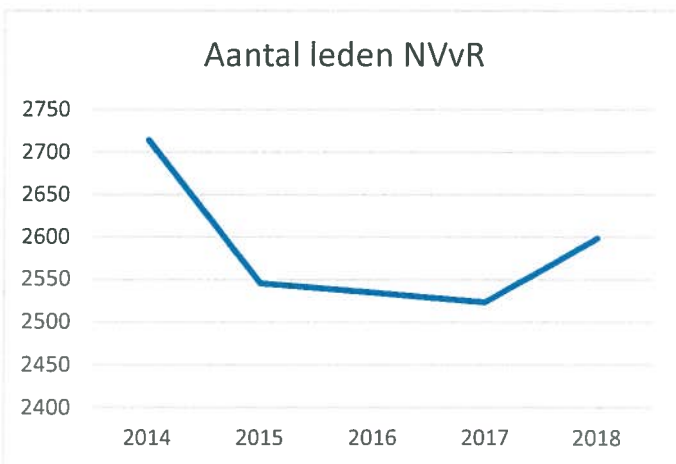
Lidmaatschap

Het stelsel voor het lidmaatschap kent een basistarief van 240 euro. Verschillende doelgroepen ontvangen een korting op dit basistarief. Hier zijn drie oorzaken voor:

- De behoefte aan extra werving of behoud van een bepaalde doelgroep;
- Relatieve draagkracht;
- Mogelijkheid tot afname van diensten.

Ledenontwikkeling

In navolgende grafieken is zichtbaar hoe het ledenaantal zich sinds 2014 heeft ontwikkeld.

Het is een uitstekend jaar gebleken voor de ledengroei: er is een netto stijging van 75 leden gerealiseerd (een stijging van 3%). In 2017 hebben zich 165 nieuwe leden gemeld bij de vereniging. Dat waren in 2016 nog 125 nieuwe leden (daarmee werd een stijging van 32% gerealiseerd). Het aantal opzeggingen (90) werd daarmee ruimschoots gecompenseerd. Deze opzeggingen komen voor het overgrote deel voort uit pensioneringen en het verlaten van de rechterlijke macht.

Tot slot de ledencijfers: op 1/1/2017 telde de NVvR 2524 leden en op 1/1/2018 telde de NVvR 2599 leden.

In 2017 heeft de NVvR gerichte activiteiten voor specifieke doelgroepen ondernomen, waardoor er bijeenkomsten zijn georganiseerd voor gepensioneerden, middenmanagers en collega's in opleiding (rio's/oio's). Ook heeft de NVvR geëxperimenteerd met een cultureel aanbod, waarvoor vanzelfsprekend geen subsidiegeld is aangewend.

Theater: Schuldig of onschuldig?

Bij wijze van proef heeft de NVvR het leden mogelijk gemaakt om een bezoek te brengen aan een bijzonder theaterstuk: Terror. Hierin wordt een moreel en juridisch dilemma besproken met het publiek. Tientallen leden hebben gebruik gemaakt van het aanbod om, met een kleine korting, het stuk bij te wonen en de discussie hierover te voeren. Voor de NVvR was het een goede testcase om te bezien of de leden van de NVvR ook andersoortige, meer culturele, verenigingsactiviteiten zouden waarderen. Leden geven aan dat dit een welkome aanvulling is, zeker bij wanneer er inhoudelijke raakvlakken zijn.

Hollandse Meesters in de Hermitage

Speciaal voor zeer betrokken gepensioneerde leden heeft de NVvR in 2017 een goed bezochte rondleiding kunnen organiseren die langs de bekende meesterwerken van de Hermitage voerde.

Communicatie

De NVvR heeft in 2017 een nieuwe website en een aangescherpte huisstijl geïntroduceerd.

De redactie van Trema draagt er zorg voor dat Trema hét blad van, voor en door de rechterlijke macht is, waarin actuele onderwerpen aan bod komen die stof tot nadenken en discussie geven. In 2017 is het tijdschrift 10 maal verschenen en is achter de schermen hard gewerkt aan een volledige digitalisering per 1 januari 2018.

Het verenigingsbureau signaleert kansen en issues voor het bestuur, de werkgroepen en de commissies en ondersteunt bij het verwoorden van standpunten en adviezen, zowel voor de interne als externe communicatie. De NVvR zal op het gebied van persvoorlichting de stem van de werkvloer, met haar voorzitter als boegbeeld, nadrukkelijker laten horen. Belangrijke issues hierbij zijn uiteraard de toegang tot de rechter, de kwaliteit van rechtspraak en de functie van de rechtspraak in de samenleving.

Risico's

Subsidiekorting

De NVvR kent momenteel twee inkomstenstromen: contributie (voor de vakbondsactiviteiten van de NVvR) en subsidie van het ministerie van Veiligheid en Justitie (voor de activiteiten van de NVvR als beroepsvereniging). Substantiële wijzigingen of veranderingen in één van deze twee inkomstenbronnen vormen daarmee de grote risico's voor de continuïteit van de vereniging. Het bestuur van de NVvR heeft daarom expliciet stilgestaan bij beide risico's.

De daling van het ledenaantal in voorgaande jaren is in 2017 omgezet in een stijging, zowel in netto aantallen als in het aantal nieuwe aanmeldingen. Dat betekent dat de NVvR een ander beeld laat zien dan veel andere verenigingen, die kampen met een steeds verder dalend ledenaantal.

De NVvR kent een nieuwe financiële werkelijkheid met het aannemen door de Tweede Kamer van een amendement ten faveure van de financiële stabiliteit van de vereniging voor de begrotingsreeks van 2018 en verder. De NVvR verwacht de komende jaren geen (negatieve) wijzigingen in de subsidiebijdragen.

Vooruitblik 2018

Het jaar 2018 wordt voor de NVvR een veranderjaar, waarin meerjarige projecten en beleidsplannen worden afgerond en nieuwe plannen worden ontwikkeld voor de toekomst. Een cruciaal veranderjaar, waarin het fundament voor de toekomst van de vereniging wordt gelegd. Dat heeft twee belangrijke aanleidingen.

Ten eerste: de financiële korting op de subsidie die de NVvR ontvangt van het ministerie van Justitie & Veiligheid kan niet zonder negatieve gevolgen opgevangen worden. De subsidie, bestemd voor beroepsverenigingsactiviteiten, die de NVvR ieder jaar van dit departement ontvangt, is verminderd van een begroot bedrag van €867.000 in 2016, via een aanvankelijk aangegeven €445.000 naar €645.000 in 2018. Dit laatste bedrag is het resultaat van een Tweede Kamer-amendement ten gunste van meer financiële armslag voor de NVvR. Niettemin wordt de NVvR nog steeds gedwongen tot het maken van nieuwe keuzes.

Ten tweede: de hoge werkdruk van magistraten, in combinatie met het nijpend tekort aan collega's, zet druk op de verenigingsinspanningen die leden kunnen leveren. Het wordt, met andere woorden, moeilijker om rechters en officieren structureel in te kunnen zetten voor de verenigingsdoeleinden. Dat vraagt om een aanpassing van de verenigingsstrategie.

Nieuw meerjarenplan noodzakelijk

Door deze twee redenen past dit Jaarplan niet in de vertrouwde reeks van het meerjarenplan 2015-2020 en moeten we concluderen dat de tijd is aangebroken voor een nieuw meerjarenplan gebaseerd op de nieuwe financiële situatie, de mogelijkheden en ambities van de leden én de ontwikkelingen in de samenleving. Dit nieuwe meerjarenplan, dat feitelijk ook een herpositioneringsvraagstuk behelst, zal uiteraard samen met de leden worden ontwikkeld.

1. Balans en staat van baten en lasten¹

Balans per 31 december 2017 na voorgestelde resultaatbestemming

	Nr.	31 december 2017		31 december 2016	
		€	€	€	€
Vaste activa					
Materiële vaste activa					
Machines en installaties		1.097		3.903	
Andere vaste bedrijfsmiddelen		<u>17.149</u>		<u>3.877</u>	
	1	18.246		7.780	
Financiële vaste activa					
Effecten	2	738.718		731.363	
Garantstelling huurpand		<u>15.072</u>		<u>15.072</u>	
			772.036		754.215
Vlottende activa					
Vorderingen					
Te ontvangen contributie	3	26.125		39.272	
Overlopende activa		<u>25.548</u>		<u>41.033</u>	
		51.673		80.305	
Liquide middelen	4	<u>569.123</u>		<u>628.736</u>	
			620.796		709.041
TOTAAL ACTIVA		<u>1.392.832</u>		<u>1.463.256</u>	
Verenigingsvermogen	5	1.138.890		1.247.691	
Kortlopende schulden en overlopende passiva					
Crediteuren	6	50.465		58.748	
Belastingen en premies soc. verzekeringen		36.298		13.843	
Schulden terzake van pensioenen		14.202		6.016	
Overige schulden		124.565		113.947	
Overlopende passiva		<u>28.412</u>		<u>23.011</u>	
			253.942		215.565
TOTAAL PASSIVA		<u>1.392.832</u>		<u>1.463.256</u>	

¹ De nummers 1 tot en met 6 corresponderen met de toelichtingen in de jaarrekening

1. Staat van baten en lasten over 2017²

	2017		Begroting 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
Baten						
8 Baten		1.069.322		1.352.000		1.403.248
Lasten						
9 Personeelskosten	587.860		700.000		684.320	
Afschrijvingskosten	3.710		6.000		3.237	
10 Overige verenigingskosten	602.560		727.000		870.680	
		<u>1.194.130</u>		<u>1.433.000</u>		<u>1.558.237</u>
Bedrijfsresultaat		(124.808)		(81.000)		(154.989)
11 Resultaat effecten	15.466		-		30.691	
Rentebaten	541		-		1.472	
		<u>16.007</u>		<u>-</u>		<u>32.163</u>
Resultaat		<u>(108.801)</u>		<u>(81.000)</u>		<u>(122.826)</u>
		<u>2017</u>				<u>2016</u>
		€				€
Resultaatbestemming						
Onttrekking verenigingsvermogen		(108.801)				(103.768)
Onttrekking bestemmingsreserve		-				(19.058)
		<u>(108.801)</u>				<u>(122.826)</u>

3. Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak is opgericht 6 oktober 1923 en is statutair gevestigd te Den Haag aan het Anna van Buerenplein 40. In september 2009 zijn de statuten van de vereniging laatstelijk gewijzigd.

De vereniging stelt zich ten doel:

- de bevordering van een goede, efficiënte, uniforme en begrijpelijke rechtspleging in Nederland, uitgeoefend door een dienovereenkomstig georganiseerde en toegeruste rechterlijke macht, met behulp van een aan de eisen des tijds aangepast en dienovereenkomstig gehuisvest administratief apparaat;
- de bevordering van een goede opleiding van de rechterlijke macht;
- de bevordering van een deugdelijke en voldoende voorlichting omtrent de rechtspleging in Nederland;
- de wetenschappelijke bestudering van tot de rechtspleging, zowel in als buiten Nederland, betrekkelijke vraagstukken;
- de vertegenwoordiging van de Nederlandse rechterlijke macht en van haar onderdelen jegens de overheid alsook in haar internationale contacten;
- de behartiging van de belangen van haar leden, zowel in ideëel als in materieel opzicht;
- de bevordering van contacten tussen de leden onderling en met zusterorganisaties in het buitenland.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met richtlijn C1 "kleine organisaties zonder winststreven" van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

De jaarrekening is opgemaakt op basis van historische kostprijs. De waardering van activa en passiva geschiedt, voor zover niet anders is vermeld, tegen nominale waarde.

Resultaten worden toegerekend aan de periode waarin ze zijn gerealiseerd. Negatieve resultaten worden verantwoord in het jaar waarin ze voorzienbaar zijn.

Vergelijkende cijfers zijn eventueel aangepast ter verbetering van het inzicht.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiele vaste activa

De materiele vaste activa worden gewaardeerd tegen aanschaffingswaarde verminderd met afschrijvingen bepaald op basis van de geschatte levensduur rekening houdend met een eventuele restwaarde. De afschrijvingen bedragen een vast percentage van de aanschaffingswaarde.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs of lagere marktwaarde.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs onder aftrek van voorzieningen wegens oninbaarheid.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Indien middelen niet ter vrije beschikking staan, dan wordt hiermee bij de waardering rekening gehouden.

Schulden

Schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde tenzij anders is bepaald.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Resultaatbepaling

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de op het verslagjaar betrekking hebbende baten en lasten met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen.

Resultaten zijn verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd c.q. de diensten zijn verricht. Negatieve resultaten welke hun oorsprong vinden in het boekjaar worden in aanmerking genomen zodra deze voorzienbaar zijn.

Lasten algemeen

De kosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. (Voorzienbare) verplichtingen en mogelijke verliezen, die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar, worden in acht genomen, indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden en overigens wordt voldaan aan de voorwaarden voor het opnemen van voorzieningen.

Afschrijvingen

De afschrijvingen op de materiele vaste activa zijn berekend door middel van vaste percentages van de aanschaffingswaarde, op basis van de verwachte economische levensduur. Boekwinsten en –verliezen bij verkoop van de materiele vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen, boekwinsten echter alleen voor zover de boekwinsten niet in mindering zijn gebracht op vervangende investeringen.

De rentebaten en –lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende rente-opbrengsten en –lasten van uitgegeven en ontvangen leningen.

Buitengewone baten en lasten

Onder buitengewone baten en lasten worden verstaan de baten en lasten die voortvloeien uit handelingen en gebeurtenissen die duidelijk te onderscheiden zijn van de activiteiten in het kader van nominale bedrijfsactiviteiten.

4. Toelichting op de balans per 31 december 2017

1. Materiële vaste activa

	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfsmiddelen	Totaal
	€	€	€
<i>Boekwaarde per 1 januari 2017</i>			
Aanschaffingswaarde	28.454	8.908	37.362
Cumulatieve afschrijving	(24.551)	(5.031)	(29.582)
	<u>3.903</u>	<u>3.877</u>	<u>7.780</u>
<i>Mutaties</i>			
Investeringen	-	14.176	14.176
Afschrijvingen	(2.806)	(904)	(3.710)
Aanschafwaarde desinvesteringen	(13.337)	-	(13.337)
Cumulatieve afschrijving desinvesteringen	13.337	-	13.337
	<u>(2.806)</u>	<u>13.272</u>	<u>10.466</u>
Boekwaarde per 31 december 2017	<u>1.097</u>	<u>17.149</u>	<u>18.246</u>
Aanschaffingswaarde	15.117	23.084	38.201
Cumulatieve afschrijving	(14.020)	(5.935)	(19.955)
Boekwaarde per 31 december 2017	<u>1.097</u>	<u>17.149</u>	<u>18.246</u>

Het gehanteerde afschrijvingspercentage bedraagt 10% of 20%, afhankelijk van de verwachte economische levensduur van het activum.

2. Financiële vaste activa

De samenstelling van de financiële vaste activa is als volgt:

	31-dec-17 Marktwaarde	31-dec-17 Balanswaarde	31-dec-16 Balanswaarde
	€	€	€
Beleggingsfondsen	740.225	569.393	562.038
Garantieproducten	194.330	169.325	169.325
Totaal financiële vaste activa	<u>934.555</u>	<u>738.718</u>	<u>731.363</u>
Marktwaarde beleggingsportefeuille			
Verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde	738.718		
Koersresultaat (niet gerealiseerd)	195.837		
Totaal beleggingsportefeuille per 31-12	<u>934.555</u>		

Zie voor toelichting onder 11. Opbrengst effecten

3. Vorderingen

Algemeen

Onder de opgenomen vorderingen bevinden zich geen posten met een resterende looptijd van meer dan één jaar.

De nog te ontvangen contributie is als volgt te specificeren.

	31-dec-17	31-dec-16
	€	€
Contributie 2013	-	4.160
Contributie 2014	5.671	6.701
Contributie 2015	7.955	8.675
Contributie 2016	5.600	43.705
Contributie 2017	28.045	-
Nog na te factureren contributie 2017	3.600	-
Te vorderen contributie	50.871	63.241
Voorziening voor oninbaarheid	(24.746)	(23.969)
	<u>26.125</u>	<u>39.272</u>

Het verenigingsbureau gaat in 2018 voor zover mogelijk de openstaande contributies alsnog innen zonder tussenkomst van het incassobureau. Van de contributies openstaand uit 2014, 2015 en 2016 is 100% voorzien. Dat wijkt af van de berekeningswijze in 2016. In de jaarrekening 2016 was 75% van het te vorderen bedrag over het jaar voorafgaand aan het boekjaar (i.c. 2015) voorzien. Omdat het incassobeheer in 2017 veel intensiever is geweest dan in 2016, is besloten om in de jaarrekening 2017 het nog te vorderen bedrag over 2016 volledig als oninbaar te voorzien. Daarnaast is een voorziening opgenomen voor leden die hun contributieverplichting over 2017 nog niet hebben voldaan én de contributie over (één van) de daaraan voorafgaande jaren nog niet hebben betaald.

Een aantal leden ontvangt voor het jaar 2017 nog een aangepaste contributiefactuur. Voor deze leden was abusievelijk een onjuiste korting op het jaarlijkse contributiebedrag toegepast.

De Ledenraad heeft in de vergadering van 29 januari 2018 ingestemd met de invoering van verplichte automatische jaarincasso voor alle leden. Het verenigingsbureau heeft tot taak om dit besluit in 2018 administratief te organiseren en te effectueren.

Overlopende activa

	31-dec-17	31-dec-16
	€	€
Nog te ontvangen rente	461	1.450
Vooruitbetaalde bedragen	13.303	25.173
Overige vorderingen	11.784	14.410
	<u>25.548</u>	<u>41.033</u>

De vooruitbetaalde bedragen betreffen de huurlasten van de huisvesting van het bureau voor het eerste kwartaal 2018.

4. Liquide middelen

	31-dec-17	31-dec-16
	€	€
F. van Lanschot Rekening-Courant	22.841	29.229
F. van Lanschot contributierekening	-	11.043
F. van Lanschot Premiumspaarrekening	1.129	1.129
ING-rekening-courant	-	8.087
ABN-AMRO Primaspaarrekening	-	608
Rabobank	27.900	32.450
Van Lanschot Effectenrekening-2	187.917	180.951
Rabobank contributierekening	33.917	27.266
Rabobank doelreserveren	295.419	337.973
	<u>569.123</u>	<u>628.736</u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de Vereniging.

De NVvR ontvangt op 2 manieren liquide middelen. Het betreft enerzijds de ontvangst van de subsidie en anderzijds de ontvangst van de contributies. Het merendeel van de contributie wordt in de maand juni ontvangen. Door de invoering van de automatische incasso per 1 januari 2015 wordt van ongeveer 370 leden maandelijks een deel van de contributie ontvangen.

Het saldo van de liquide middelen is ten opzichte van 2016 gedaald met € 59.613. De belangrijkste oorzaak van deze daling betreft het gerealiseerde negatieve resultaat over 2017.

5. Verenigingsvermogen

De mutaties van 2016 en 2017 in het vermogen van de vereniging zijn in de onderstaande verloopstaat weergegeven:

	2017	2016
	€	€
<i>Saldo per 1 januari</i>		
Verenigingsvermogen 1 januari	1.242.061	1.345.829
Bestemmingsreserve 1 januari	5.630	24.688
Totaal verenigingsvermogen 1 januari	1.247.691	1.370.517
<i>Mutaties</i>		
Resultaat boekjaar:	(108.801)	(103.768)
Resultaatbestemming boekjaar:	-	(19.058)
Totaal mutaties	(108.801)	(122.826)
<i>Saldo per 31 december</i>		
Verenigingsvermogen 31 december	1.133.260	1.242.061
Bestemmingsreserve 31 december	5.630	5.630
Saldo 31 december	1.138.890	1.247.691

Het bestuur van de NVvR heeft, na afstemming hierover met het Ministerie van Veiligheid en Justitie, besloten om het budget, dat in de kortlopende schulden was opgenomen voor de uitvoering van het project medezeggenschap, te reserveren voor uitvoering van een onderzoek naar werkdruk(beleving). Het bedrag ad € 56.608 is om die reden in 2013 toegevoegd aan de bestemmingsreserve. Het onderzoek naar de werkdruk(beleving) is in 2013 uitgevoerd door de Hogeschool Utrecht. De totale kosten van het onderzoek bedroegen € 31.920 en is ten laste van de bestemmingsreserve geboekt. In 2015 heeft 1 activiteit plaatsgevonden in het kader van het werkdrukonderzoek, de kosten hiervan zijn ten laste gebracht van de bestemmingsreserve. Het restant van de bestemmingsreserve ad € 24.273 is in 2016 deels aangewend ter financiering van een door Stichting IPSE uitgevoerd vervolgonderzoek werkdruk. In 2017 zijn er geen kosten gemaakt die ten laste zijn gebracht van de bestemmingsreserve.

6. Kortlopende schulden en overlopende passiva

Algemeen

De kortlopende schulden hebben een looptijd van korter dan één jaar.

Crediteuren

Het saldo van de crediteuren is in januari 2018 betaald.

Belastingen en sociale lasten

De belastingen en premies sociale verzekeringen betreffen de nog te betalen aangifte loonheffing en sociale lasten over november en december 2017. Deze zijn in januari 2018 betaald.

Schulden terzake van pensioenen

De schulden terzake van pensioenen betreffen de in januari 2018 te betalen pensioenpremies over december 2017. Daarnaast zijn de premies over november 2017 ook in januari 2018 betaald.

Overige kortlopende schulden

	2017	2016
	€	€
Nog te ontvangen facturen	116.434	110.212
Vooruitontvangen bedragen	240	2.545
Overige kortlopende schulden	7.891	1.190
	<u>124.565</u>	<u>113.947</u>

Onder de nog te ontvangen facturen zijn met name de nog te ontvangen afrekening Trema over 2017, alsmede nog te ontvangen facturen voor de accountantscontrole en de financieel-administratieve ondersteuning.

De post vooruit ontvangen bedragen per einde boekjaar 2016 had volledig betrekking op het nog niet uitgegeven deel van de ontvangen subsidie van het Ministerie van V&J voor de verhuiskosten. In 2015 is een bedrag ontvangen van € 239.861. Daarvan is in 2015 € 221.549 uitgegeven aan investeringen en kosten. Er zijn in 2016 nog kosten gemaakt voor in totaal € 15.768. Van het resterende bedrag is in 2017 nog een laatste aanpassing gedaan aan het pand. Het saldo per einde boekjaar 2017 ad. € 240 betreft een reeds ontvangen contributiebedrag voor het jaar 2018.

De overige kortlopende schulden betreffen in 2017 teveel of ten onrechte geïncasseerde of ontvangen contributiebedragen. Begin 2018 worden deze bedragen aan de betreffende leden terugbetaald of eventueel verrekend met de contributie voor 2018.

Overlopende passiva

De overlopende passiva betreffen reserveringen in het kader van de vakantietoeslag en nog niet opgenomen vakantiedagen.

7. Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Huur

De NVvR is op 22 december 2015 verhuisd naar haar nieuwe kantoorlocatie. Met de ondertekening van het huurcontract is de NVvR voor een nieuwe huurverplichting voor de duur van 6 jaar aangegaan, met een mogelijke verlenging van 4 jaar. De jaarlijkse kosten die voortvloeien uit deze verplichting zijn:

- huurkosten € 36.378;
- voorschot servicekosten € 15.083.

Van het Ministerie van V&J zal de NVvR jaarlijks € 100.000 ontvangen als tegemoetkoming in de huisvestingskosten. In deze bijdrage is inbegrepen:

- de huur van vergaderfaciliteiten;
- het gebruik van parkeerplaatsen in de Q-park-garage van New Babylon.

5. TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

8. Baten

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
	€	€	€
Subsidie Ministerie van Justitie en Veiligheid	555.000	832.000	867.000
Subsidie Ministerie van Justie en Veiligheid verhuizing	2.545	-	12.769
Contributie leden	499.983	510.000	508.633
Bijdrage Raad voor de Rechtspraak	11.784	10.000	14.410
Diverse overige baten	10	-	436
	<u>1.069.322</u>	<u>1.352.000</u>	<u>1.403.248</u>

De van het Ministerie van Justitie en Veiligheid ontvangen subsidie bedroeg € 555.000. Dat is een forse daling ten opzichte van de realisatie 2016 en de begroting 2017. Het ministerie heeft besloten de subsidie vanaf 2017 met een aanzienlijk bedrag te verkleinen. Dit heeft tot gevolg dat de NVvR maatregelen heeft moeten nemen om het ontstane gat enigszins te compenseren.

De leden van de NVvR zijn jaarlijks contributie verschuldigd. In 2015 is de automatische incasso ingevoerd. Ongeveer 64% van de leden heeft de contributie 2017 via een automatische incasso betaald. Van de leden die via een incasso betalen heeft het merendeel de voorkeur voor een jaarlijkse betaling. Deze incasso is in de maand juni uitgevoerd. De leden die hebben aangegeven zelf de contributie te willen overmaken, hebben in de maand juni een contributiebrief ontvangen. De leden die (nog) niet betaald hebben, ontvangen vervolgens nog een herinnering en een aanmaning.

De contributieopbrengsten vallen iets lager uit, vanwege de introductie van kortingen voor nieuwe leden en de verjonging in het ledenbestand.

De subsidie van de Raad voor de Rechtspraak die de NVvR jaarlijks ontving voor de internationale activiteiten is stopgezet. Wel is de toezegging gedaan dat de NVvR vanaf 2016 per activiteit een subsidieverzoek kon indienen. Dit heeft de NVvR gedaan en daarop is door de Raad voor de Rechtspraak positief gereageerd. De gevraagde subsidie van € 11.784 is volledig toegekend.

Subsidieverantwoording Ministerie van Justitie en Veiligheid

	Vakbond	Internationaal	Beroepsvereniging (subsidiabel)	Overig	Totaal
	€	€	€	€	€
Baten					
Subsidie Ministerie van Justitie en Veiligheid	-	-	555.000	-	555.000
Subsidie Ministerie van Justitie en Veiligheid verhuizing			2.545	-	2.545
Contributie leden	499.983	-	-	-	499.983
Bijdrage Raad voor de Rechtspraak	-	11.784	-	-	11.784
Diverse overige baten	10	-	-	-	10
Rentebaten en resultaat beleggingen	15.634	-	373	-	16.007
Totaal baten	515.627	11.784	557.918	-	1.085.329
Lasten					
Personele kosten	146.885	-	440.975	-	587.860
Infrastructuur verenigen en vertegenwoordigen	64.720	-	151.443	-	216.163
Verenigen	25.815	-	111.369	1.764	138.948
Vertegenwoordigen	59.647	13.074	79.935	-	152.656
Belangenbehartiging	98.503	-	-	-	98.503
Totaal lasten	395.570	13.074	783.722	1.764	1.194.130
Resultaat	120.057	(1.290)	(225.804)	(1.764)	(108.801)

Toelichting subsidieverantwoording

De subsidie van het Ministerie van Justitie en Veiligheid is bedoeld voor de bekostiging van de activiteiten die de NVvR als beroepsvereniging ontplooit en niet voor de bekostiging van vakbondsactiviteiten. De baten en lasten van de NVvR zijn in het overzicht daarom gesplitst naar de verschillende categorieën activiteiten van de NVvR.

Baten

In de respectievelijke subsidievoorwaarden is bepaald dat de subsidie van het Ministerie van Justitie en Veiligheid bestemd is voor de uitvoering van beroepsverenigingsactiviteiten en dat de subsidie van de Raad voor de Rechtspraak bestemd is voor internationale activiteiten. De contributiebaten zijn in beginsel ter dekking van de vakbondsactiviteiten en worden, indien de subsidie niet toereikend is, gebruikt ter dekking van de kosten voorkomend uit beroepsverenigingsactiviteiten.

Voor de rentebaten en het resultaat beleggingen wordt een andere verdeelsleutel gehanteerd. De rentebaten worden verkregen over de liquide middelen, die uit zowel het subsidiebedrag als de ontvangen contributie bestaan. De rentebaten worden dan ook in de verhouding van de ontvangen bedragen verdeeld over de vakbond en beroepsvereniging. Het beschikbare budget voor beleggingen is in het verleden opgebouwd uit contributiebaten. De opbrengsten uit beleggingen worden om die reden toegerekend aan de vakbond.

Lasten

Een punt dat naar voren kwam in de evaluatie van de subsidierelatie tussen de subsidieverstrekker en de NVvR is dat het niet altijd eenvoudig is om de activiteiten van de NVvR eenduidig te koppelen aan de specifieke doelstellingen van de subsidierelatie. Daarom is sinds de begroting 2015 toegelicht hoe de kosten van de activiteiten en 'going concern' van de NVvR worden toeschreven aan de subsidie (beroepsvereniging) of aan de contributie (vakbond).

Daar waar mogelijk worden lasten eenduidig toegerekend aan een van de doelstellingen van de NVvR. Daar waar dat niet eenduidig kan worden vastgesteld, wordt een verdeelsleutel gehanteerd van 31% vakbond en 69% beroepsvereniging.

De totale lasten voor de beroepsvereniging komen uit op € 783.722. De toegekende subsidie bedraagt € 555.000.

9. Personeelskosten

Het bureau bestond in 2017 uit gemiddeld 6,42 fte (2016: 7,00 fte). Het begrote aantal fte's bedroeg 7,38. De totale personele kosten in 2017 bedroegen € 587.860. Dit bedrag is inclusief sociale lasten ad € 52.615 en pensioenlasten ad € 56.962.

Conform de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector is de NVvR verplicht opgave te doen van de bezoldiging van de topfunctionarissen.

Bedragen in €	G. van Rhee	A.T. Dalen Gilhuijs
Functie	Directeur	Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01-01 / 31-12	nvt
Omvang dienstverband (in fte)	1,00	nvt
Gewezen topfunctionaris?	nee	nvt
Echte of fictieve dienstbetrekking?	echt	nvt
Individueel WNT-maximum	<u>181.000</u>	
Bezoldiging		
Beloning + belastbare onkostenvergoedingen	89.983	
Beloningen betaalbaar op termijn	<u>13.315</u>	
<i>Subtotaal</i>	103.298	
-/- onverschuldigd betaald bedrag	-	
Totaal bezoldiging	<u>103.298</u>	
Motivering indien overschrijding	n.v.t.	
Gegevens 2016		
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01-09 / 31-12	01-01 / 30-09
Omvang dienstverband (in fte)	1,00	1,00
Bezoldiging 2016		
Beloning + belastbare onkostenvergoedingen	28.103	76.604
Beloningen betaalbaar op termijn	<u>3.503</u>	<u>10.351</u>
Totaal bezoldiging 2016	<u>31.606</u>	<u>86.955</u>
Individueel WNT-maximum 2016	<u>59.667</u>	<u>134.250</u>

De vrijstellingsvergoedingen (faciliteitenregeling) voor de leden van het bestuur worden in de vorm van een compensatievergoeding uitbetaald aan de gerechten/parketten waar de bestuursleden werkzaam zijn. Voor de Voorzitter is de compensatie gebaseerd op 2 beschikbare dagen per week ten behoeve van het bestuur van de NVvR. Voor de overige bestuursleden is de compensatie gebaseerd op één dag in de week. Vanwege de verlaging van de subsidie hebben diverse gerechten/parketten in 2017 geen gebruik gemaakt van het recht op compensatie. De faciliteitenregeling is per 1/4/2017 afgeschaft.

Bedragen in €	R.H.M. Jansen	R.A. Dona	L.G.A. Linssen	R. Ahling	H. van den Heuvel	K.G.F. van der Kraats	L.A.J. Nuijten
Functie	Voorzitter	Vice- en wvd voorzitter	Penning-meester	Secretaris/ Penning-meester	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01-01 / 31-08	01-01 / 31-12	01-01 / 10-04	01-01 / 31-12	01-01 / 31-12	01-01 / 30-04	n.v.t.
Omvang aanstelling	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	n.v.t.
Individueel WNT-maximum	48.267	36.200	9.955	36.200	36.200	12.067	n.v.t.
Bezoldiging							
Beloning + belastbare onkostenvergoedingen	-	10.000	5.000	-	5.000	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-	-	-	-	-
<i>Subtotaal</i>	-	10.000	5.000	-	5.000	-	-
-/- onverschuldigd betaald bedrag	-	-	-	-	-	-	-
Totaal bezoldiging	-	10.000	5.000	-	5.000	-	-
Motivering indien overschrijding	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2016							
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01-01 / 31-12	01-01 / 31-12	01-01 / 31-12	01-01 / 31-12	01-01 / 31-12	01-01 / 31-12	01-01 / 22-01
Bezoldiging 2016							
Beloning + belastbare onkostenvergoedingen	40.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-	-	-	-	-
Totaal bezoldiging 2016	40.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	-
Individueel WNT-maximum 2016	71.600	35.800	35.800	35.800	35.800	35.800	35.800

Vanwege de regelgeving is de NVvR verplicht bovenstaande tabel op te nemen in de jaarrekening. De vereiste terminologie daarbij komt niet overeen met de werkelijkheid. De leden van het bestuur van de NVvR ontvangen geen bezoldiging voor hun activiteiten ten behoeve van de vereniging. De vergoeding voor de vrijstelling wordt rechtstreeks uitgekeerd aan de werkgevers van de leden van het bestuur. Het betreft hier feitelijk een vorm van dienstverlening (vrijstelling) van de gerechten/parketten aan de NVvR.

10. Overige verenigingskosten

De overige verenigingskosten worden als volgt gespecificeerd:

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
	€	€	€
Infrastructuur verenigen en vertegenwoordigen	212.453	290.500	342.992
Verenigen	138.948	187.500	247.078
Vertegenwoordigen	152.656	144.000	209.478
Belangenbehartiging	98.503	105.000	71.132
	<u>602.560</u>	<u>727.000</u>	<u>870.680</u>

De overige verenigingskosten zijn € 124.440 lager dan in de begroting was voorzien. De maatregelen die zijn getroffen om de verlaging van de subsidie te compenseren, hebben geleid tot een daling van de gerealiseerde kosten. Hieronder volgt per begrotingspost een nadere toelichting.

Infrastructuur verenigen en vertegenwoordigen

De kosten voor de Infrastructuur verenigen en vertegenwoordigen zijn aanzienlijk lager dan begroot en in 2016 gerealiseerd. Dit is nagenoeg volledig toe te schrijven aan het besluit van gerechten/ parketten om, vanwege de verlaging van de subsidie, in 2017 geen gebruik te maken van het recht op compensatie voor het ter beschikking stellen van de bestuursleden van de NVvR.

Verenigen

Als gevolg van de niet begrote verlaging van de subsidie is een aantal activiteiten waar in de begroting wel kosten voor waren geraamd, niet of in versoepelde vorm uitgevoerd. Voor een nadere toelichting op de gerealiseerde activiteiten wordt verwezen naar het Bestuursverslag.

Vertegenwoordigen

De kosten voor Vertegenwoordigen zijn nagenoeg gelijk aan de begroting. Ongeveer de helft van de kosten betreffen de kosten voor Trema. Hiervoor waren eind 2016 reeds afspraken gemaakt over de ongewijzigde voortzetting van de activiteiten in 2017.

Belangenbehartiging

De NVvR steunt haar leden bij individuele rechtspositionele vragen en/of problemen door advisering of bemiddeling en biedt haar leden rechtsbijstand in geval van ernstige arbeidsconflicten.

11. Resultaat effecten

Het koersresultaat wordt pas gerealiseerd zodra de effecten worden verkocht. Het ongerealiseerde resultaat is om die reden niet opgenomen in de jaarrekening. De opbrengst effecten betreft de in 2017 uitgekeerde dividenden op de beleggingsportefeuille. In 2016 is daarnaast nog koersresultaat gerealiseerd bij verkoop van effecten. In 2017 zijn er geen effecten verkocht. In het geval de marktwaarde van effecten lager is dan de verkrijgingsprijs, wordt het verschil als last in het boekjaar genomen. Dit was in 2017 niet van toepassing.

Ondertekening van de jaarrekening 2017

Utrecht, ... 9 april 2018

Wvd voorzitter:

mr. R.A. Dona

Secretaris/Penningmeester:

mr. R. Ahling

Algemeen bestuurslid:

mr. H. van den Heuvel

OVERIGE GEGEVENS

1. Voorgestelde resultaatbestemming

Voorgesteld wordt het resultaat te onttrekken aan het verenigingsvermogen. Het vorenstaande is verwerkt in de jaarrekening 2017.

2. Controleverklaring

De controleverklaring is opgenomen in de navolgende pagina's.